



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

TİMURLENK / TÜRKİYE

(Başvuru no. 37758/08)

KARAR

STRAZBURG

28 Ocak 2020

Kesinleşme Tarihi

22 Haziran 2020

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde öngörülen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Bazı şekli değişikliklere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2020. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup; Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Timurlenk /Türkiye davasında,

Başkan,

Robert Spano

Hâkimler,

Valeriu Grițco,

Egidijus Kūris,

Ivana Jelić,

Arnfinn Bårdsen,

Darian Pavli,

Saadet Yüksel

ve Stanley Naismith, *Bölüm Yazı İşleri Müdürü'nün katılımıyla Komite olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),*

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine bir Türk vatandaşı olan Ayşe Timurlenk'in ("başvuran") Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne ("AİHM" veya "Mahkeme"), İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, 25 Temmuz 2008 tarihinde yapmış olduğu başvuruyu;

Mahkemenin başvuranın yargılamaların uzunluğuna ilişkin olan şikâyetini 6384 sayılı Kanun'un yeni bir hukuk yolu önermesi dolayısıyla kabul edilemez bulduğu ve başvurunun geri kalan kısmının incelenmesini ertelediği 8 Nisan 2014 tarihli kararını;

Mahkemenin başvuranın gecikme faizi oranının yetersiz olduğu iddiasıyla hükmedilen tazminatın değer kaybetmesine ilişkin olan başvurusunun kalan kısmını Türk Hükümetine ("Hükümet") bildirdiği 3 Ekim 2018 tarihli kararını;

ve tarafların beyanlarını dikkate alarak 07 Ocak 2020 tarihinde yapılan kapalı müzakerelerin ardından, aynı tarihte aşağıdaki kararı vermiştir.

GİRİŞ

Dava, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında tazminat miktarının enflasyon karşısında değerini kaybettiği iddiasına ilişkindir.

OLAYLAR VE OLGULAR

1. Başvuran, 1948 doğumlu olup Ankara'da ikamet etmektedir. Başvuran, Mahkeme önünde, Ankara Barosuna bağlı Avukat N. Özdemir tarafından temsil edilmiştir.

2. Hükümet, kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

3. Davanın koşulları, taraflar tarafından ibraz edildiği şekliyle aşağıdaki gibi özetlenebilir.

4. Başvuran 25 Temmuz 1996 tarihinde rahmindeki sürekli ağrı ve aşırı kanama şikâyetiyle GATA askeri hastanesindeki jinekoloji bölümüne gitmiştir.

5. Belirtilerden yola çıkarak başvurunda uterin fibroidlerinin (rahim uru) bulunduğu teşhisini koyan doktorlar Uterin Fibroid Embolizasyonu adı verilen bir operasyon gerçekleştirmeye karar vermiştir. Bu operasyon anjiyografi yöntemiyle ameliyata gerek duymadan fibroidlerin boyutunu küçültmek amacıyla kan akışının engellenmesi için uygulanmaktadır. Bu operasyonun olay tarihinde söz konusu hastane için yeni bir operasyon olduğu ve başvuranın bu operasyon için seçilen dördüncü kişi olduğu anlaşılmaktadır. Doktorlar bu operasyonu başvurana açıklamamıştır. Operasyon hemen gerçekleştirilmiştir ve başvuran hastane personeli tarafından 8 saat boyunca gözetim altında tutulduktan sonra aynı gün içerisinde taburcu edilmiştir.

6. Ertesi gün bacağına anjiyografinin gerçekleştirildiği bölgede ağrı olduğu şikâyetiyle hastaneye dönmüştür. Hastanenin farklı bölümlerindeki

stajyer doktorlar tarafından muayene edilen başvurana eve dönebileceği söylenmiştir.

7. Başvuran ağırları geçmediği için 29 Temmuz 1996 tarihinde tekrar hastaneye gitmiştir. Jinekoloji bölümündeki bir stajyer doktor tarafından muayene edilmiştir ve bu doktor herhangi bir tespitte bulunmadığını raporlamıştır.

8. Başvuran 1 Ağustos 1996 tarihinde GATA hastanesi acil servisine kaldırılmıştır. 8 Ağustos 1996 tarihinde birkaç ameliyatın ardından başvuranın bacağı kesilmiştir ve 16 Eylül 1996 tarihinde taburcu edilmiştir.

9. Başvuran 19 Kasım 1996 tarihinde tıbbi ihmal dolayısıyla Milli Savunma Bakanlığı (“Bakanlık”) hakkında Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi nezdinde tazminat yargılamalarını başlatmıştır. Asliye Hukuk Mahkemesi 27 Ocak 1999 tarihinde söz konusu davayı inceleme yetkisinin idare mahkemelerine ait olduğunu belirterek görevsizlik kararı vermiştir.

10. Dolayısıyla başvuran Ankara İdare Mahkemesine başvurarak maddi tazminat olarak 45.000.000.000 TL (eski) ve manevi tazminat olarak 5.000.000.000 TL’nin ve olay tarihinden yani 25 Temmuz 1996 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizin tarafına ödenmesini talep etmiştir (bk. yukarıda § 4).

11. Ankara İdare Mahkemesi 17 Mart 2008 tarihinde davanın kabulüne karar vermiştir ve başvurana hem manevi hem de maddi tazminat talebinin tamamının yani 50.000 TL’nin (yeni)¹ (söz konusu zamanda yaklaşık 25.000 avro) ödenmesini hükmetmiştir. Mahkeme ayrıca bu miktarlara olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faizin uygulanmasına hükmetmiştir.

12. Bakanlık, söz konusu karara karşı Danıştay’a temyiz başvurusunda bulunmuştur.

1. 1 Ocak 2005 tarihinde yeni Türk lirası (TRY), eski Türk lirasının (TRL) yerini alarak tedavüle çıkmıştır. TRY 1 = TRL 1.000.000.

13. Bu sırada başvuran hükmedilen tazminata ilişkin olarak Bakanlık hakkında icra takibi başlatmıştır. Bakanlık 29 Aralık 2008 tarihinde 330.373 TL ödemiştir.

14. 10 Nisan 2009 tarihli kararında Danıştay, Ankara İdare Mahkemesi'nin 17 Mart 2008 tarihli kararını esastan onaylamış fakat hükmedilen tazminata işleyecek yasal faizin başlangıç tarihine ilişkin kısmı bozmuştur. Danıştay faizin başvuranın asliye hukuk mahkemesi nezdinde tazminat yargılamalarını başlattığı 19 Kasım 1996 (bk. yukarıda § 4) tarihinden itibaren işlemesi gerektiğine karar vererek davayı Ankara İdare Mahkemesine geri göndermiştir.

15. Ankara İdare Mahkemesi 25 Mart 2010 tarihinde Danıştay'ın gerekçesine uyarak başvurana 19 Kasım 1996 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizle birlikte tazminat ödenmesine hükmetmiştir.

16. Başvuran, faizin olayın gerçekleştiği 25 Temmuz 1996 tarihinden itibaren işlemesi gerektiği gerekçesiyle 25 Mart 2010 tarihli karara karşı temyizde bulunmuştur. Başvuranın temyiz talebi süre yönünden reddedilmiştir.

17. Bakanlık, faizin başlangıç tarihine ilişkin verilen son karar uyarınca başvurandan fazladan ödenmiş olan 28.620 TL'yi geri ödemesini talep etmiştir. Başvuran, 11 Kasım 2011 tarihinde söz konusu miktarda geri ödeme yapmıştır.

İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMA

18. İdare mahkemeleri nezdindeki tazminat taleplerine ilişkin iç hukuk ve uygulama *Okçu / Türkiye* kararında yer almaktadır (bk. no. 39515/03, §§ 19-31, 21 Temmuz 2009).

19. Tazminat komisyonu, adli yargılamaların uzunluğuna ve yargı kararlarının icra edilmemesine veya geç icra edilmesine ilişkin olarak Mahkemeye yapılan başvuruların tazminat yoluyla çözümünü öngörmek

amacıyla 6384 sayılı kanunla kurulmuştur. İlgili iç hukukun tam açıklaması, *Turgut ve Diğerleri / Türkiye*, ((k.k). no.4860/09, §§ 19-26, 26 Mart 2013) kararında bulunabilir.

20. 8 Mart 2019 tarihli Resmi Gazete yayımlanan 7 Mart 2019 tarihli ve 809 sayılı Cumhurbaşkan Kararı ile Tazminat Komisyonu’nun yetkileri genişletilmiştir. Bu itibarla Tazminat Komisyonu artık Mahkeme’nin Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesine ilişkin ihlal bulup tazminat kararı vermediği ya da 41. maddenin uygulanması hususunu saklı tuttuğu davalarda inceleme yapıp başvurulara tazminat verme yetkisine sahiptir (bk. *Kaynar ve Diğerleri / Türkiye*, no. 21104/06 ve 2 diğer başvuru, § 24, 7 Mayıs 2019).

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME’YE EK 1 NO’LU PROTOKOLÜN 1. MADDESİNİN İHLALİ İDDİASI

21. Başvuran, gecikme faizinin Türkiye’deki aşırı yüksek enflasyon oranlarına ayak uyduramadığından tıbbi ihmal yüzünden bacağına amputasyon edilmesine karşılık olarak aldığı tazminatın değerinin düştüğünden şikâyet etmiştir. Başvuranın dayandığı Sözleşme’ye ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesi aşağıdaki gibidir:

“Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka hâlel getirmez.”

A. Tarafların beyanları

22. Öncelikle, Hükümet başvuranın Ankara İdare Mahkemesi'nin 25 Mart 2010 tarihli kararına karşı zamanında temyiz talebinde bulunmadığından dolayı Sözleşme'nin 35 § 1 maddesi gereğince iç hukuk yollarını tüketmediğini ileri sürmüştür. Başvuranın yerel makamlara söz konusu meseleyi telafi etme fırsatı vermeden şikâyetlerini ilk olarak Mahkeme önünde dile getirdiğini kaydetmiştir.

23. Ek olarak Hükümet başvuranın Borçlar Kanunu'nun 105. maddesi kapsamında mevcut olan hukuk yolunu kullanarak ayrı bir dava açmadığını beyan etmiştir. Bu hüküm uyarınca başvuran tazminatın ödenmesinde yaşanan gecikmelerden dolayı yaşadığını iddia ettiği kayıpların gecikme faizi tutarından daha çok olduğunu gösterseydi söz konusu kayıplar için tazminat almaya hak kazanabilirdi.

24. Esaslara ilişkin olarak, Hükümet başvuranın herhangi bir maddi hasara uğramadığı ve devlet makamlarının idare mahkemesi tarafından hükmedilen tazminatın tamamını yasal faiziyle birlikte başvurana derhal ödediği görüşündedir.

25. Başvuran, başvurunun kabul edilebilirliği ve esaslarına ilişkin iddialarını sürdürmüştür.

B. Kabul edilebilirlik hakkında

26. Öncelikle, Mahkeme *Vučković ve Diğerleri / Sırbistan* kararında özetlendiği şekliyle iç hukuk yollarının tüketilmesine ilişkin genel ilkelerine atıfta bulunmuştur (bk. (İlk itiraz) [BD], no. 17153/11 ve 29 diğerleri, §§ 69-77, 25 Mart 2014). Mahkeme, özellikle Sözleşme'nin 35 § 1 maddesinin sadece dava konusu ihlale ilişkin mevcut ve yeterli hukuk yollarının tüketilmesini gerektirdiğini hatırlatmıştır. Bir hukuk yolu hem pratik hem de teoride mevcut olduğunda yani başvuranın şikâyetleri bakımından telafi imkânı ve makul başarı olanağı sunacak şekilde

erişilebilir olduğunda etkilidir (bk. *Akdivar ve Diğerleri v. Türkiye*, 16 Eylül 1996, § 68, *Hüküm ve Karar Raporları* 1996-IV, ve *Demopoulos ve Diğerleri / Türkiye* (k.k.) [BD], no. 46113/99, ve 7 diğerleri, § 70, AİHS 2010).

27. Mevcut davada Mahkeme, başvuru belgesinde dile getirildiği şekliyle başvuranın şikâyetinin hükmedilen tazminata işleyecek faiz oranının başlangıç tarihine ilişkin olmadığını not etmiştir. Şikâyet sadece neredeyse 14 yıl süren yargılamaların sonunda başvurana verilen gecikme faizi oranının düşük olmasıyla ilgilidir. Bu itibarla başvuranın gecikme faizinin başlangıç tarihine ilişkin olarak zamanında temyiz talebinde bulunmamasının bir önemi yoktur çünkü bu husus başvuru konusunun özünde yer almamaktadır.

28. Mahkeme Sözleşme'nin 13. maddesi bağlamında Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında öne sürülen şikâyetler bakımından daha önce bulduğu tespitine atıfta bulunmaktadır. Bu tespite göre; söz konusu zamanda yürürlükte olan Türk idare hukuku, davacılara uzun bir sürenin ardından enflasyon oranları ve yasal faiz oranları arasındaki farktan kaynaklanan kayıplarına ilişkin tazminat talebinde bulunma olanağı sağlayan bir iç hukuk yolu öngörmemektedir (bk. *Okçu/Türkiye*, no 39515/03, §§ 27-32 ve 64, 21 Temmuz 2009). İdari yargılamalarda ne çeşit faiz oranlarının hükmedildiği konusunda idare mahkemelerinin takdir yetkilerini kullanmadıkları dikkate alındığında 17 Mart 2008 tarihli karara karşı temyiz talebinde bulunmanın başvuranın Sözleşme kapsamındaki şikâyetine ilişkin başarı olanağı sunmayacağı açıktır. Bu itibarla başvuranın bu hukuk yolunu tüketmesi gerekmemektedir. Hükümetin Borçlar Kanunu'nun 105. maddesi kapsamında yeni tazminat yargılamaları başlatılmasına ilişkin iç hukuk yollarının tüketilmemesine yönelik diğer itirazı hususunda Mahkeme, *Okçu* (yukarıda § 67), *Gezer / Türkiye* (bk. no. 18704/04, § 36, 6 Ekim 2009), ve daha yakın zamanlarda verdiği *Zeki Kaya / Türkiye* (bk. no. 22388/07, § 47, 12 Şubat 2019)

kararlarında benzer itirazları reddettiğini gözlemlemiştir. Mevcut davada bu görüşten ayrılmaya gerek görmediğinden Hükümetin itirazını reddetmiştir.

29. Mahkeme, başvurunun Sözleşme'nin 35 § 3 (a) maddesi kapsamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ifade etmiştir. Ayrıca kabul edilemezliğe ilişkin başka herhangi bir gerekçenin de bulunmadığı kanaatindedir. Dolayısıyla, başvurunun kabul edilebilir olduğu beyan edilmelidir.

C. Esas Hakkında

30. Mahkeme; ulusal mahkemelerin borcun başladığı tarihten itibaren işlemeye başlayan yasal faiz ile birlikte tazminat ödenmesine karar vererek, geçmişe dönük olarak başvuranın “mülkiyet” hakkını tanıdığının taraflar arasında ihtilafli olmadığını kaydetmiştir (bk. *Zeytinli / Türkiye*, no. 42952/04, § 16, 26 Ocak 2010). Tazminat, 29 Aralık 2008 tarihinde başvurana ödenmiştir. Mahkeme, başvuruların Türkiye’de belirli bir dönemdeki yüksek enflasyon oranları karşısında yasal faiz oranlarının yetersiz kaldığından şikâyet ettiği birkaç başvuruda Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesinin ihlal edildiğine karar verdiğini hatırlatmıştır (bk. adı geçen yerde, *Aka / Türkiye*, 23 Eylül 1998, § 48, *Raporlar 1998-VI*, ve *Okçu*, yukarıda anılan, § 55). 1996 ve 2008 yılları arasındaki ekonomik veriler ve özellikle 1996 ve 1999 yılları arasındaki dönemde uygulanan yasal faiz oranlarının sırasıyla %30, %50 ve %60 oranlarında olduğu ve gerçek enflasyon oranının %60 ve %99 değerleri arasında gerçekleştiği ele alındığında, Mahkeme mevcut davada tazminata uygulanan yasal faiz oranı ve gerçek enflasyon oranı arasındaki farkın başvuranın maddi hasara uğramasına sebep olduğunu tespit etmiştir. Sonuç olarak, genel çıkarlar ve mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı arasında korunması gereken adil dengeyi bozacak şekilde başvuran bireysel anlamda bir yük altına girmek zorunda kalmıştır.

Dolayısıyla, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

31. Sözleşme'nin 41. maddesi aşağıdaki gibidir:

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

32. Başvuran, maddi tazminat olarak 300.000 avro ve manevi tazminat olarak 200.000 avro talep etmiştir. Başvuran, masraf ve giderlere ilişkin olarak ise herhangi bir destekleyici belge sunmadan 125.000 avro talep etmiştir.

33. Hükümet söz konusu miktarları aşırı bularak itiraz etmiştir. Ancak, başvuranın gördüğünü iddia ettiği maddi zarara ilişkin olarak enflasyon düzenlemesi için bir hesaplama yöntemi sunmamıştır.

34. Mahkeme, artık Tazminat Komisyonunun Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine ilişkin ihlal bulup 41. madde kapsamında başvuranın adil tazmin talebine ilişkin karar vermediği ya da 41. maddenin uygulanması hususunu saklı tuttuğu başvurularda adil tazmin talepleri hakkında karar verme yetkisine sahip olduğunu kaydetmiştir (bk. yukarıda § 20). Ek olarak Mahkeme, başvuranları arazilerini tescil ettirme fırsatından mahrum bırakan mevzuat kaynaklı müdahaleden dolayı Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğine karar verdiği yakın tarihli *Kaynar ve Diğerleri / Türkiye* (bk. no. 21104/06 ve 2 diğeri, 7 Mayıs 2019) davasında Tazminat Komisyonunun daha iyi bir karar verebileceğine dayanarak başvurunun Sözleşmenin 41. maddesine ilişkin kısmının kayıttan düşürülmesine karar vermiştir (bk. adı geçen yerde, §§ 76-78). Bu sonuca varırken Mahkeme, kendisinin Strazburg'daki merkezinden mülkten

mahrum bırakılma esnasında söz konusu arazinin değerine karşılık olarak bir tutar belirlemesinin doğru olmayacağından başvurular tarafından yaşanan maddi kaybı hesaplama konusunda yaşadığı ciddi zorlukları ve aynı zamanda zaman içinde mülkün değerindeki değişimler gibi ulusal bağlamdaki faktörleri hesaba katma konusunda karşılaştığı zorlukları göz önünde bulundurmıştır. Ayrıca, Mahkeme bilirkişi raporlarının çelişkili bir şekilde alınmasından dolayı bu raporlara ve bilirkişilerin arazinin değerine ilişkin öne sürdükleri değerler arasındaki ciddi farkları temel alamazdı. Sözleşme'nin 41 ve 46. maddeleri kapsamında insan haklarının korunmasına ilişkin Sözleşme sisteminin ikincil niteliğini ve Mahkemenin ve Bakanlar Komitesinin ilgili görevlerini yerine getirmesini sağlamanın önemini vurgulayarak Mahkeme, söz konusu davada tazminat konusunda uzman ulusal makam olan Tazminat Komisyonunun uygun yasal ve teknik araçlara sahip olması sayesinde tazminat konusunda daha iyi bir hesaplama yapacağı sonucuna varmıştır.

35. Ek olarak Mahkeme, maddi tazminatin hesaplanmasında zorluk yaşadığı benzer davalarda aynı yaklaşımı tercih ederek adil tazmine ilişkin kısmın kayıttan düşürülmesine karar verip bu kısmı tazminata karar vermek üzere Tazminat Komisyonu'na sevk ettiğini kaydetmiştir (bk., özellikle, *Gümrükçüler ve Diğerleri / Türkiye* (adil tazmin), no. 9580/03, § 37, 7 Şubat 2017).

Özet olarak, yukarıda bahsedilen davaların hepsinde başvuruların gördüğü maddi zararların hesaplanmasında karşılaşılan zorlukların Mahkemenin başvurunun Sözleşmenin 41. maddesi kapsamında kısmını kayıttan düşürme kararı vermesinde belirleyici etken olduğu açıktır.

36. Mahkeme, başvuruların ilgili kısımlarına ilişkin kayıttan düşürme kararı verdiği davalarda Hükümetin Tazminat Komisyonunun adil tazmine ilişkin karar vermesi için yetkilerinin genişletilmesine ilişkin girişimini memnuniyetle karşıladığını tekrarlamıştır (bk. *Kaynar ve Diğerleri*, yukarıda anılan, § 73). Ancak, mevcut davanın koşullarında, başvurana

yerel mahkemeler tarafından verilen tazminatın uğradığı değer kaybı Mahkeme tarafından benzer davalarda kullanılan objektif ve basit bir metot ile hesaplanabileceğinden adil tazmin belirlenmesine ilişkin ciddi bir zorluk ile karşılaşılmamıştır (bk. aşağıda § 38). Ek olarak, Mahkeme mevcut başvurunun Haziran 2008’de yapıldığını ve yasal faiz tarafından telafi edilmeyen uzun vadedeki enflasyon sonucunda 1996 yılında tıbbi ihmal yüzünden başvuranın yaralanmasına karşılık olarak verilen tazminatın gerçek değerinin düşmesiyle meydana gelen kayıp yüzünden Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesinin ihlal edildiğine karar verdiğini vurgulamıştır. Bu itibarla mevcut davada Sözleşme’nin 41. maddesi kapsamında adil tazmin belirleme konusunun geciktirilmemesi için güçlü sebepler bulunmaktadır. Yukarıdaki görüşleri göz önünde bulundurarak Mahkeme, mevcut davada adil tazmin belirlenmesinin geciktirilmesinde bir fayda görmemiştir ve bu sonuç hiçbir şekilde Tazminat Komisyonunun etkinliğine ilişkin bir şüphe doğurmamaktadır. Bu itibarla Mahkeme başvurunun bu kısmını incelemeye devam etmiştir.

37. Mahkeme, Ankara İdare Mahkemesi’nin 17 Mart 2008 tarihinde başvurana tıbbi ihmal yüzünden, yasal faizi ile birlikte, maddi ve manevi tazminat olarak toplam 50.000 TL ödenmesine hükmettiğini kaydetmiştir. Türkiye Merkez Bankasının sitesinde² bulunan enflasyon hesaplayıcısına göre, başlangıç tarihi 19 Kasım 1996 olarak ele alındığında söz konusu meblağ Aralık 2008 ayında 1.634.639 Türk lirasına tekabül etmektedir. Dolayısıyla, başvurana Aralık 2008’de toplamda sadece 301,753 TL ödeme yapılmıştır (Bu miktar, Danıştay’ın faizin başlangıç tarihinin tekrar belirlenmesine ilişkin kararının bir sonucu olarak başvuranın geri ödemek zorunda kaldığı tutarın düşüldüğü miktardır bk. yukarıda § 13 ve 17). Bu

2. Bk. <http://www.tcmb.gov.tr/>. Söz konusu hesaplayıcı, tüketici fiyat endeksini (TÜFE) temel olarak bir miktar paranın enflasyona göre düzeltilmesini yapar ve Türk Lirasının zaman içinde satın alma gücünü ölçer.

yüzden Mahkeme benzer davalarda benimsenen yaklaşımları göz önünde bulundurarak enflasyon düzeltilmesine göre bir tazminata hükmedecektir.

38. Yukarıdakiler ışığında Mahkeme, hükmedilen tazminata uygulanan yasal faizin enflasyonun olumsuz etkileri karşısında yetersiz kalmasının sonucu olarak başvuranın uğradığı maddi kaybın 1.332.886 TL'ye denk geldiğini not etmiştir. Ayrıca Mahkeme işbu kararın tarihinde Mahkeme'nin erişebildiği son verilere göre (Aralık 2019 enflasyon verileri) 1.332.886 TL'nin de günümüze kadar uğradığı enflasyonu hesaba katarak başvuranın maddi kaybını hesaplamalıdır (bk. *Zeki Kaya*, yukarıda, §§ 75-76). Bu şekilde miktar 3.659.538 TL olarak hesaplanmıştır ve bu miktar yaklaşık olarak 571.802 avroya tekabül etmektedir.

39. Bu kapsamda Mahkeme, talebe bağıllık ilkesince (*ne ultra petitem*) kural olarak başvuran tarafından talep edilen miktardan fazla bir miktara karar vermediğini hatırlatmıştır (bk., örneğin, *Gerasimov ve Diğerleri / Rusya*, no. 29920/05 ve 10 diğer başvuru, § 191, 1 Temmuz 2014).

Yukarıdaki hesaplamalar ve talebe bağıllık ilkesi uyarınca Mahkeme başvurana maddi tazminat olarak 300.000 avro ödenmesine hükmetmiştir.

40. İlaveten, mevcut davanın bütün koşullarını dikkate alan Mahkeme başvuranın sadece ihlal tespitiyle telafi edilemeyecek manevi hasara uğradığı görüşündedir. Hakkaniyet temelinde karar veren Mahkeme, başvurana manevi tazminat olarak miktara yansıtılabilecek vergiler hariç olmak üzere 1.250 avro ödenmesine karar vermiştir.

41. Masraf ve giderlerle ilişkin olarak Mahkeme içtihadına göre, bir başvuranın masraf ve giderlerini geri alabilmesi için, söz konusu masraf ve giderlerin fiilen ve gerekli olduğu için yapılmış olduğunun belgelenmesi ve makul miktarda olması gerekmektedir. Başvuranın taleplerini desteklemek üzere herhangi bir belge sunmadığını dikkate alarak, Mahkeme başvuranın avukat masraflarına ilişkin taleplerini reddetmiştir (bk. diğer kararların yanı sıra, *Mihdi Perinçek/Türkiye*, no. 54915/09, § 88, 29 Mayıs 2018).

42. Mahkeme, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğunu değerlendirmektedir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabul edilebilir olduğuna;
2. Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğine;
3.
 - (a) Kararın Sözleşme'nin 44 § 2 maddesi uyarınca kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, davalı Devlet tarafından, başvurana, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden davalı Devletin para birimine çevrilmek üzere, aşağıda belirtildiği gibi:
 - (i) Maddi tazminat olarak, miktara yansıtılabilecek her türlü vergi hariç olmak üzere 300.000 avro (üç yüz bin avro) ödenmesine;
 - (ii) Manevi tazminat olarak, miktara yansıtılabilecek her türlü vergi hariç olmak üzere, 1.250 avro (bin iki yüz elli avro) ödenmesine;
 - (b) Yukarıda bahsi geçen üç aylık sürenin bittiği tarihten itibaren, ödeme gününe kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranda, yukarıda bahsedilen meblağlara basit faiz uygulanmasına;
4. Başvuranın adil tazmine ilişkin diğer taleplerinin reddedilmesine karar vermiştir.

İşbu karar, İngilizce olarak tanzim edilmiş ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddesi uyarınca 28 Ocak 2020 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Robert Spano
Başkan